

РЕШЕНИЕ НА СЪДА

19 май 1993 година*.

„Конкуренция – Пощенски монопол – Обсерг”

По дело С-320/91

с предмет преюдициално запитване, отправено до Съда на основание член 177 от Договора за ЕИО от страна на Tribunal Correctionnel de Liège (Белгия) по производството висящо пред този съд срещу

Paul Corbeau,

граждански ищец, претендиращ вреди: Rège des Postes (Пощенска служба),

относно тълкуването на членове 86 и 90 от Договора за ЕИО,

СЪДЪТ,

в състав: г-н О. Due, председател, г-н С.Н. Kakouris, г-н G.C. Rodríguez Iglesias, г-н М. Zuleeg и г-н J.L. Murray, председатели на състав, г-н G.F. Mancini, г-н R. Joliet, г-н F.A. Schockweiler, г-н J.C. Moitinho de Almeida, г-н F. Grèvisse, г-н М. Diez de Velasco, г-н P.J.G. Kapteyn и г-н D.A.O. Edward, съдии,

генерален адвокат: г-н G. Tesauro,

секретар: г-жа L. Hewlett, администратор,

като има предвид становищата, представени:

- за г-н Paul Corbeau от г-жа Luc Misson, от адвокатска колегия Liège,
- за пощенската служба от г-жа Edouard Marissens, от адвокатска колегия Брюксел,
- за испанското правителство, от г-н Alberto Navarro Gonzalez, генерален директор по правната и институционална координация в Общността и г-н Miguel Bravo-Ferrer Delgado, държавен адвокат в правния отдел за съдебни спорове, свързани с Общността, в качеството на представители,
- за правителството на Обединеното кралство, от г-жа S. Cochrane от правния отдел на Министерство на финансите, в качеството на представител,
- за ирландското правителство, от г-н J. Dockery, главен държавен адвокат, в качеството на представител,

* Език на производството: френски.

- за Комисията на Европейските общности, от г-н Giuliano Marengo, правен съветник, г-н Berend Jan Drijber и г-н Francisco Enrique Gonzalez Diaz, членове на нейната правна служба, в качеството на представители,

като има предвид доклада от съдебното заседание,

след като изслуша устните становища на г-н Paul Corbeau, пощенската служба, Обединеното кралство, за което се явява г-жа V. Rose, Barrister, испанското правителство, гръцкото правителство, за което се явяват г-н V. Kontolaimos и г-н P. Athanassoulis, правни съветници, в качеството на представители, италианското правителство, за което се явява г-н I. M. Braguglia, avvocato dello Stato, в качеството на представител, ирландското правителство, за което се явяват г-н J. Cooke SC, и г-н B. Leniha, Barrister, в качеството на представители, и на Комисията на съдебното заседание от 2 декември 1992 г.,

след като изслуша заключението на генералния адвокат представено в заседанието от 9 февруари 1993 г.,

постанови настоящото

Решение

1. С Решение от 13 ноември 1991 г., получено в Съда на 11 декември 1991 г., Tribunal Correctionnel de Liège (Наказателен съд) е отправил до Съда преюдициално запитване на основание член 177 от Договора за ЕИО по четири въпроса относно тълкуването на разпоредбите на членове 86 и 90 от Договора, за да може този съд да определи съвместимостта на тези разпоредби с белгийското законодателство за монопола на пощенските услуги.

2. Тези въпроси са били повдигнати в рамките на производството срещу г-н Paul Corbeau, бизнесмен от Liège, обвинен в нарушаване на белгийското законодателство за монопола на пощенските услуги.

3. В Белгия Законът от 26 декември 1956 г. за пощенските услуги (Moniteur от 30-31 декември 1956 г., стр. 8619) и Закона от 6 юли 1971 г. за създаване на пощенска служба (Moniteur от 14 август 1971 г., стр. 9510) предоставят на пощенската служба –юридическо лице – публичноправна организация, изключителното право да събира, пренася и раздава из Кралството цялата кореспонденция от всякакъв характер, и установява наказания за нарушение на това изключително право.

4. От документите по основното дело, които са препратени на Съда, от писмените становища, предоставени на Съда и от устните аргументи, представени на заседанието, става ясно, че г-н Corbeau предоставя в гр. Liège и околните райони услуга, която се състои в събиране на поща от адреса на подателя и я предава на получателя до обяд на следващия ден, ако получателят се намира в съответната област. Г-н Corbeau взема кореспонденция, предназначена за получатели извън тази област, от адреса на подателя и я изпраща по пощата.

5. По жалба на пощенската служба, Tribunal Correctionnel de Liège решава, че с оглед своите колебания за съвместимостта на въпросното белгийско законодателство с правото на Общността, да спре делото и да сезира Съда на Европейските общности с искане за преюдициално решение по следните въпроси:

а) До каква степен монополът на пощенските услуги, като тези организирани съгласно Белгийския Закон от 26 декември 1956 г. за монопола на пощенските услуги, съответства, съгласно действащото право на Общността, на Римския договор (и по-специално на членове 90, 85 и 86) и на разпоредбите на действащото вторично законодателство в тази област?

б) до каква степен и дали изобщо такъв монопол трябва да се измени, за да отговаря на задълженията, възложени на държавите-членки от Общността в тази област, и по-специално член 90, параграф 1 и с разпоредбите на приложимото по тези въпроси вторично законодателство?

в) Дали предприятие, на което е предоставен монопол със закон и което се ползва с изключителни права, аналогични на правата, описани в Белгийския закон от 26 декември 1956 г., се подчинява на разпоредбите на европейското законодателство в областта на конкуренцията (и по-специално на членове 7 и 85 - 90 включително) по силата на член 90, параграф 2 от Договора за ЕИО?

г) Заема ли такова предприятие доминиращо положение на съществена част от общия пазар по смисъла на член 86 от Римския договор, което положение произтича или от законоустановения монопол или от конкретните обстоятелства?

6. Направено е препращане към Доклада от съдебното заседание за пълно отчитане на фактите, процедурата по основното дело и писмените становища, представени пред Съда, които тук се упоменават или обсъждат, само доколкото е необходимо за изготвяне мотивите на Съда.

7. С оглед на фактите по основното дело, въпросите, с които Съдът е сезиран, трябва да се разбират в смисъл, че националният съд е значително заинтересован от въпроса дали член 90 от Договора трябва да се тълкува в смисъл, че законодателство на държава-членка, която възлага на орган като пощенската служба изключителното право събира, пренася и разнася поща, като под заплахата от наказателно преследване забранява на икономическите субекти със седалище в тази страна да предлагат определени специални услуги на пазара, противоречи на упоменатата по-горе разпоредба от Договора?

8. За да се отговори на този въпрос, формулиран по такъв начин, първо трябва да се отбележи, че орган като пощенската служба, на който е предоставено изключителното право във връзка със събиране, разнасяне и разпределение на поща, трябва да се счита за предприятие, на което съответната държава-членка е предоставила изключителни права по смисъла на член 90, параграф 1 от Договора.

9. На следващо място трябва да се напомни становището на Съда, че предприятие, което има законоустановен монопол върху значителна част от общия пазар, може да се счита, че има доминиращо положение по смисъла на член 86 от Договора (вж. Решенията по дело C-179/90 *Merci Convenzionali Porto di Genova* от 10 декември 1991 г., *Recueil*, стр. I-5889, точка 14 и дело C-18/88 *RTT/GB-Inno-VM* от 13 декември 1991 г., *Recueil*, стр. I-5941, точка 17).

10. От друга страна, член 86 се прилага само за антиконкурентно поведение, започнато от предприятие по негова инициатива, а не за мерки, приети от държавите (вж. упоменатото по-горе Решение по дело *RTT/GB-Inno-VM*, точка 20).

11. Съдът е имал възможност да изтъкне в тази връзка, че дори държава-членка да е създавала доминиращо положение, като е предоставила изключителни права, този факт сам по себе си не е несъвместим с член 86, като въпреки това Договорът изисква държавите-членки да не приемат или оставят в сила мерки, които могат да лишат тези разпоредби от тяхната ефективност (вж. Решението по дело C-260/89 *ERT* от 18 юни 1991 г., *Recueil*, стр. I-2925, точка 35).

12. Така член 90, параграф 1 предвижда в случаи на публични предприятия, на които държавите-членки са предоставили специални или изключителни права, тези държави не трябва да прилагат и оставят в сила мерки, които противоречат на правилата по въпросите на конкуренцията, съдържащи се в Договора.

13. Тази разпоредба трябва да бъде разгледана във връзка с член 90, параграф 2, който предвижда, че предприятие, на което е възложено предоставянето на услуги от общо икономическо значение, трябва да се подчинява на правилата на конкуренцията, доколкото прилагането на тези правила не възпрепятства, правно или фактически, изпълнението на конкретните функции, които са му възложени.

14. По този начин последната разпоредба позволява на държавите-членки да предоставят на предприятия, на които са възложили изпълнението на услуги от общо икономическо значение, изключителни права, които могат да възпрепятстват приложението на разпоредбите на Договора във връзка с конкуренцията, дотолкова доколкото са необходими ограничения на конкуренцията, или дори изключване на възможността за каквато и да е конкуренция от други икономически субекти, за да се гарантира изпълнение на конкретните задачи, възложени на предприятията, които притежават изключителните права.

15. По отношение на услугите, разглеждани по основното дело, безспорно е, че на пощенската служба е възложено изпълнението на услуга от общо икономическо значение, която се състои в задължението да събира, разнася и разпределя поща от всички потребители на територията на съответната държава-членка, на единни тарифи и при сходно качество, без оглед от конкретните обстоятелства или степента на икономическа изгода от всяка отделна операция.

16. Следователно, въпросът, който трябва да се разгледа, е за степента, до която е необходимо да се ограничи или дори да се премахне конкуренцията от страна на други икономически субекти, за да има възможност титулярът на изключителните права да изпълнява своята функция от общо значение и по-специално да се ползва с икономически приемливи условия.

17. Изходен пункт за такава проверка трябва да е предпоставката, че задължението от страна на предприятието, на което е възложено да изпълнява своята дейност в условия на икономическо равновесие, предполага, че ще е възможно по-малко печелившите сектори да се компенсират за сметка на по-печелившите и така да се оправдае ограничаването на конкуренцията от отделни предприятия, когато става въпрос за икономически печеливши предприятия.

18. Наистина, да се разреши на отделни предприятия да се конкурират с притежателя на изключителни права в сектори по техен избор, съвпадащи с обсега на тези права, би им дало възможност да се съсредоточат върху икономически изгодните дейности и да предлагат по-привилегировани тарифи от установените от притежателя на изключителните права, защото за разлика от него, те не са задължени по икономически причини да компенсират загуби от непечеливши сектори с печалбите в по-печеливши сектори.

19. От друга страна, изключването на конкуренцията не е оправдано по отношение на специални услуги, различни от услугите от общ интерес, които удовлетворяват специални потребности на икономическите субекти и които изискват допълнителни услуги, които не се предлагат от традиционните пощенски служби, като събиране на пощата от адреса на подателя, по-бърза доставка или по-голяма надеждност на преноса или възможност за промяна на местоназначението в хода на превоза, доколкото тези услуги по своя характер и условията, при които се предлагат, не излагат на риск икономическото равновесие на услугата от общ икономически интерес, изпълнявана от притежателя на изключителни права.

20. Националният съд следва да реши дали въпросните услуги, разглеждани по делото, отговарят на тези критерии.

21. Отговорът на въпросите, изпратени на Съда от Tribunal Correctionnel de Liège, следователно трябва да гласи, че има противоречие с член 90 от Договора за ЕИО, ако законодателството на държава-членка, която възлага на орган като пощенската служба изключителното право да събира, разнася и разпределя поща, забранява, под заплахата от наказателно преследване, икономическите субекти със седалище в тази държава да предлагат определени специални услуги, различни от услугата от общо значение, които удовлетворяват специални потребности на икономическите субекти, изискващи допълнителни услуги, които не се предлагат от традиционната пощенска служба, доколкото тези специални услуги не излагат на риск икономическото равновесие на услугата с общо икономическо значение, предоставяна от притежателя на изключителното право. Националният съд следва да прецени дали въпросните услуги, разглеждани по основното дело, отговарят на тези критерии.

По съдебните разноси

22. Разноските, направени от испанското правителство, правителството на Обединеното кралство и ирландското правителство, и от Комисията на Европейските общности, предоставили становища на Съда, не подлежат на възстановяване. С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело има характер на инцидентен установителен иск в производството, висящ пред националния съд, последният следва да се произнесе по съдебните разноси

По изложените съображения,

Съдът,

като се произнася по въпросите, отправени от Tribunal Correctionnel de Liège с Решение от 13 ноември 1991 г., реши:

Налице е противоречие с член 90 от Договора за ЕИО, ако законодателство на държава-членка, което възлага на орган като пощенска служба изключително право да събира, разнася и разпределя поща, забранява под заплахата от наказателно преследване на икономическите субекти със седалище в тази държава да предлагат определени специални услуги, които са различни от предоставяните услуги от общо значение и удовлетворяват специални потребности на икономическите субекти, изискващи определени допълнителни услуги, които не се предлагат от традиционната пощенска служба, доколкото тези услуги не застрашават икономическата стабилност на услугата от общо икономическо значение, извършвана от притежателя на изключителното право. Националният съд трябва да прецени дали въпросните услуги, разглеждани по основното дело, отговарят на тези критерии.

Подписи

Произнесено в открито съдебно заседание в Люксембург на 19 май 1993 година.

Подписи